

СОРОКІН Вадим Миколайович,
курсант другого року навчання курсу №4
факультету забезпечення державної
безпеки, 213 навчальної групи, Київський
інститут Національної гвардії України
Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ І МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ ФЕЙКІВ

Сучасний інформаційний простір зазнає значних змін через активне впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ), зокрема у сфері створення зображень. Швидке зростання кількості штучно згенерованих фотографій та графічних матеріалів в соціальних мережах ускладнює процес розпізнавання достовірної інформації. За останній рік кількість ШІ-генерованих зображень зросла у п'ять разів, що викликає серйозні занепокоєння щодо здатності користувачів відрізнити

реальність від цифрової підробки.

Алгоритми штучного інтелекту досягли високого рівня деталізації, що ускладнює їхню ідентифікацію навіть для професійних фотографів. Ці алгоритми враховують особливості освітлення, текстур матеріалів і навіть стиль конкретних фотографів. Це робить процес виявлення фальсифікованих зображень складним завданням, особливо в умовах активного використання цих технологій у пропагандистських цілях.

Значну роль у поширенні дезінформації відіграють маніпулятивні технології, що використовуються у політичній і соціальній сферах. Зокрема, російська пропаганда активно застосовує згенеровані зображення для створення фейкових новин та інформаційних кампаній, що спрямовані на дестабілізацію суспільства. Використання ШІ у таких маніпуляціях дозволяє створювати правдоподібні «докази», які складно піддати миттєвій перевірці.

Фейкові зображення також використовуються у маніпулятивних цілях різними групами та організаціями, включаючи екстремістські угруповання та релігійні секти.

Особливо вразливими до таких технологій є люди старшого віку, які виростили в середовищі, де друковане слово вважалося абсолютною істиною. Відсутність належної медіаграмотності сприяє некритичному сприйняттю візуальної інформації та підвищенню рівня соціальної напруженості.

Методи ідентифікації фальсифікованих зображень включають детальний аналіз візуальних характеристик, таких як неприродні відображення, викривлення тіней та асиметрія об'єктів. Використання спеціалізованих програм для перевірки зображень також є важливим елементом боротьби з дезінформацією, проте стрімкий розвиток ШІ вимагає постійного оновлення алгоритмів перевірки. Важливим аспектом є критична оцінка контексту використання зображення та перевірка джерела його походження.

Оскільки алгоритми соціальних мереж сприяють швидкому поширенню емоційно забарвленого контенту, користувачі повинні бути обачними щодо інформації, яку вони поширюють. Поширення фейкових зображень сприяє їхній популяризації, тому перш ніж ставити «лайк» чи робити репост,

необхідно критично оцінити достовірність матеріалу.

На рівні державної та міжнародної політики необхідно розробляти механізми регулювання використання ШІ-генерованих зображень, впроваджувати маркування такого контенту та підвищувати рівень цифрової грамотності населення. Соціальні платформи також повинні відігравати активнішу роль у боротьбі з фальсифікованими матеріалами, запроваджуючи автоматизовані механізми їхньої ідентифікації та блокування.

Таким чином, боротьба з дезінформацією, що поширюється через ШІ-згенеровані зображення, є комплексним завданням, яке вимагає залучення технологічних, освітніх та правових механізмів. Критичне мислення, перевірка інформації та підвищення медіаграмотності є ключовими чинниками у протидії інформаційним маніпуляціям. Спільна відповідальність суспільства за поширення достовірної інформації є важливим кроком у забезпеченні інформаційної безпеки в цифрову епоху.

Список використаних джерел:

1. Соколенко Н., Міський В. Технологія ШІ розвивається.

«Визначати штучно згенеровані зображення стає дедалі складніше» [Електронний ресурс]. URL: <https://detector.media/mediumy/article/237046/2025-01-14-tekhnologiya-shi-rozvyvaietsya-vyznachaty-shtuchno-zghenerovani-zobrazhennya-staie-dedali-skladnishe-oksana-polulyakh-u-podkasti-mediumy>.

2. Маркування ШІ-згенерованого контенту: як уряди та компанії посилюють прозорість використання штучного інтелекту в медіа та соцмережах. [Електронний ресурс]. URL: <https://dslua.org/publications/markuvannia-shi-zghenerovanoho-kontentu-iak-uriady-ta-kompanii-posyliuiut-prozorist-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-media-ta-sotsmerezkh/>
